

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 7 Augustus 1910. No. 1701.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Dinsdag vóór namiddag te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 3.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elk regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van liefdesgaven f —.12 per regel.

„Dat gij loopt elk voor zijn eigen huis.“

Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij bekijkt weinig; en als gij het in huis gebracht hebt, zoo blaas ik daarin. Waarom dat? spreekt de HEERE der heerschen. Om mijns Huiszins wille, hetwelk woest is, en dat gij loopt elk voor zijn eigen huis. Haggaat 1: 9.

Zoo kras, als in dit scherp verwijtend woord, zou de profet het onder ons niet gezegd hebben. Er lag toch niets minder in, dan dat te Jerusalem en in Judea een ieder hard liep en draafde, en het aldoor druk had en altijd bezig was, om voor eigen zaken geld te verdienen, maar dat men voor het Huis des Heeren niets over had. De oude tempel van Salomo lag in puin, en niemand dacht er aan, zich tot den bouw van een nieuwen tempel op te maken. Zoo bleef het te Jerusalem tobben. Men kwam niet vooruit. Ook niet maatschappelijk. En hiervan nu gaf Jehovah aan Israël, door zijn profet Haggaat, deze verklaring: „Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij bekijkt weinig, en als gij het in huis gebracht hebt, zoo blaas ik daarin.“ En waarom dit? Omdat, zegt de Heere, mijn Huis woest ligt, onderwijl gij loopt elk tegelijk voor zijn eigen huis.

Zoo kras nu is het onder ons, Gode zij dank, niet meer. Er wordt onder ons bijna door een ieder; er wordt door ons bijna door een ieder; door een enkele zelfs zeer veel gegeven; en ook het „penningkas van de weduwe“ ontbreekt niet geheel. Toch voegt ons daarom geen zelfverheffing, als stonden we zooveel hooger dan de Joden in Haggaat's dagen. Arm waren de Joden uit Babylon teruggekeerd, en het overblijfsel dat ze in Jerusalem vonden, was nog armer. En nu ontzoon hun de moed. Een Synagoge hadden ze nog wel aangehouden, maar verbeeld u, die arme Joden, klein bovendien in aantal, zouden Salomo gaan nadoen en een tempel bouwen! Het was immers al te onzinig. Men ging voor niet recht bij 't hoofd door, als men er van sprak. En daarom deed men eerst maar zijn best, om zelf weer wat op dreef te komen. Zoo liep elk voor zijn eigen huis; voor het Huis des Heeren zou men later wel zien. Aldus wende men er aan, voor zijn eigen zaken veel, en voor de zaak des Heeren niets te doen. En dit nu juist strafte de Heere. Het gold hier een misstand in het hart, en tegen die grondfout van 't hart glog Jehovah in.

Hij liet het daarom door zijn profet Israël zeggen: „Stel, o mijn volk, uw hart op uwe wegen. Gij zaait veel, maar brengt weinig in; gij eet, maar niet tot verzadiging; gij kleedt u, maar niet tot verwarming; ge ontvangt loon, maar in een doorboorden buidel.“ Kort gezegd, de Joden slaafden en sloofden wel, maar de Heere blies er in en onthield hun zijn zegen. En dit nu deed de Heere, omdat 't hart in deze Joden verkeerd stond. Het had moeten zijn: De zake Gods eerst en dan hun eigen zaken. En het was: Eerst voor zich zelf zorgen, en dan voor de zake des Heeren de snipper die er mogelijk overschoot.

Nu duik hier geen misverstand op. Er volgt toch in het mis niet uit, dat men geroepen is, zich in de vrome dingen te verliezen, al moest men ook zijn eigen zaken verwaarloosen. Ja, al ging van dit half-verwaarlozen zijner eigen zaken op zich zelf een reuke van vroomheid uit. Juist omgekeerd kan voor de zake des Heeren eerst dan middelgelyk geofferd worden, zoo men door inspanning, ijver en toewijding zijn eigen zaken bloeien doet. Onze vaders in hun bloeitijd hebben terdege op hun eigen zaken gepast, God heeft hen daarin gezegend, en vandaar kwamen de vele stichtingen, die ze nog bij hun leven, of bij hun testament Gode wijden konden. Er is toen hard gewerkt, veel gewonnen, veel opgelegd en in alles zat groei en bloei. En zoo steekt er ook nu niets verkeerd in, dat elk hoofd van 't gezin begint met voor zijn gezin te zorgen; dat hij zelf hard werkt, en zijn kinderen hard werken laat; dat er zoo geld inkomt; en dat het Christelijk volkdeel in toenemende mate over ruime middelen de beschikking erlangt. Ook na de scheiding is dit in praktijk gebracht, en sociaal zijn we een trap booger geklommen. Ook aan onze Roomsche landgenooten ziet men het, hoe ze in de jaren hunner verdrukking hard vooruit hebben gewerkt, en zoo de middelen verzamelden, om allerwegen kerken, scholen en ziekenhuizen op grootsche schaal te stichten.

Alleen hier hangt het aan, of God er in blaast, dan wel of God de Heere u zijn zegen geeft op uw pogen, en dit nu wordt bevestigd door wat hij dit alles omgaat in uw hart.

Het eerste en het groote gebod is en blijft, dat gij den Heere uwen God zult liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw verstand, met al uw krachten. En dit nu moet ook daarin uitkomen, of ge ook in uw geldelijke zaken voor uw God zorgt. Ook de Heere uw God heeft voor zijn heilige zake geld nodig. Er kan onder ons geen kerk, geen kerkdienst, geen school, geen zending, geen stichting bloeien, of er moet geld voor zijn, en dit geld dat uw God voor zijn zake nodig heeft, moet van u komen. Hoe vreemd het klinkt, toch is het zoo, uw God heeft zelf geen geld. Hij geeft al 't geld aan zijn menschenkinderen, en wil nu dat zijn kinderen, in wie de vrees zijns naams leeft, van dat geld, dat ze van Hem kregen, al 't noodige voor zijn zaak zullen afzonderen, niet gedwongen, maar gewillig, niet omdat 't moet, maar uit liefde, uit die liefde waarmee het kind zijn Vader mint.

Altoos weer komt 't dus op 't hart aan. Slaaft en draaft ge om uw middelen uit te zetten, en denkt ge, als 't u meevalt: „Nu moet ik ook iets voor de zake des Heeren afzonderen“, — dan komt uw God bij u achteraan. Dan laat ge uw God genoeg nemen met uw overschot. Dan is het motief van wat ge doet, er zelf bovenop te komen, en rekt ge met de zaak des Heeren alleen van uw overvloed. Het geld dat uw God voor zijn zaak nodig heeft, is u dan bijzaak. Ge spaart daar niet voor. Ge beperkt daar uw uitgaven niet voor. Eerst als er overschiet, denkt ge ook de zaak uws Heeren. Altoos komt uw God in de tweede plaats.

En dit nu juist moest zoo heel anders zijn. Lust, drang, begeerte moet er in 't hart zijn, om te zorgen dat voor al wat de zake des Heeren bevorderen kan, ook uw bijdrage mild zij. Werken, harder werken, om, als in uw eigen nooddrift zal voorzien zijn, er iets bij te verdienen, er iets bij in te krijgen, om 't op het altaar des Heeren te kunnen offeren. Iets extra's doen voor de zake uws Gods. Er is dubbel voor inspannen om met te mogen helpen, opdat niets wat tot de zake des Heeren behoort, te kort komt. Voor wie een budget maakt, hebbe de zake des Heeren op dit budget een vaste rubriek, en die rubriek zij niet te laag aangegeven. Een tiende van het heele budget was voor Israël het minste; waar dan nog de offers bijkwamen. En een Christen geeft meer dan een Jood eertijds gaf. Van elke duizend gulden honderd voor het minst voor de zake onzes Gods. En dan moet het nog niets dan 't gewone.

Zulk geven, mits niet om 't fatsoen, of omdat men het niet laten durft, maar uit 't hart, geeft blijdschap. 't is geld waar ge nooit berouw van hebt. Geld waarvoor ge dankt dat ge het geven mocht. Geld dat u niet arm, maar rijk maakt. Rijk niet in goud, maar in geestelijk goud. Rijk niet in de schatten, die de mot verterf en de roest verderft, maar in den schat, dien God zelf voor u oplegt in de hemelen.

En nu mag er zeker geloofd en gedankt, zoo ge wat thans uit onzen kring, jaar na jaar, voor de zake des Heeren gegeven wordt, vergelijkt met wat men een eeuw geleden gaf. Voor zijn kerk gaf men toen alleen in de collecte, voor zijn school niets, haast niets voor de zending, en, buiten de collecte, voor de philanthropie, o, zoo bitter weinig. Toen blies God er in, en de Fransen kwamen en hebben onze opgelegde miljoenen weggeroofd. Maar al ging 't sinds beter, we zijn er nog lang niet in. In andere landen steekt de Christenheid ons nog verre de loef af, vooral voor kerk en zending. Toen we weer kerken moesten bouwen, mocht er vooral geen toren bij komen. Dit zou te veel kosten. Alles moest op zijn zuinigst ingericht. Veel dienaars des Woords kunnen bijna niet leven. Schoolna school tobt met tekorten. Onze eenige Hoogeschool die bij Gods Woord leeft kan niet vooruit, omdat er geen geld is, of juist gezegd, omdat er wel geld is, maar men het niet geeft. Onze Christelijke pers staat tegenover de Pers van het ongelofte nog altoos in de kinderkeuren, omdat men uit zuinigheid samen leest, in stev en elk zijn offer te brengen. Onze zending kan haar vleugelen niet uitslaan, omdat onze Indien te groot zijn en wat inkomt te weinig is. Stichting na stichting, die er al lang zijn moet, blijft uit, omdat men het niet aandurf. Juist zooals de Joden in Haggaat's

dagen aan den herbouw van Salomo's tempel niet aandorsten.

En toch, op 's Heeren roepen door zijn profet is de nieuwe tempel er toen toch gekomen, omdat het volk door die roepstem in zijn hart werd aangegrepen. Voor ons nu gaat die roepstem gestadig van het Kruis uit. De prijs daar betaald voor de verlossing van Gods kinderen heeft, als hij maar doordringt, de macht om tot elke offerande te bewegen. Wat zal ik den Heere vergelden voor die eenige offerande, die mij het eeuwige leven brengt? En zong dan Israël reeds: „k Zal liefde en lof ten offer brengen“, wat liefde kan er dan niet wakker worden in het hart van Gods verkoren volk, en wat stroomden van goud en zilver kunnen er dan niet vloeien! Ja, vloeden uit een bron die nimmer opdroogt. Want als Gods volk dubbel geeft, verdubbelt God den zegen, en vermeerderen uw inkomsten. Wat de zon aan vocht uit de aarde optrekt, daalt straks in milden regen weer op de aarde neder. En zoo is 't ook hier. Wat de Heere uw God van u optrekt naar boven, keert in dubbelen zegen tot u weer.

Officiële Berichten.

Classe 's-Gravenhage.

De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 13 September a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht voor Dinsdag 23 Augustus e.k. bij den actuaire, Da. F. C. Meijster, Zgwaart.

Namens den Kerkeraad voornemens:

C. LION CACHET, scriba.

L. S.

De classis Arnhem, bijgestaan door Prov. Deputaten, heeft in haar vergadering van 28 Juli l.l. peremptoerlijk gekozen en met algemeene stemmen toegelaten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken den heer C. J. Wielenga, beroepen predikant te Ruhrort.

Namens de classis:

J. VAN GULVERDINGE, h. t. scriba.

Kort verslag van de vergadering der Geref. kerken in de classe Almkerk, gehouden 23 Jun 1910 te Almkerk.

1. Da. P. H. de Jonge opent de vergadering, laat zingen Ps. 19: 1, leest 1 Cor. 12 en gaat voort in gebed.

2. De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Aan den diaken van de kerk van Giessen wordt keursteun verleend.

3. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Da. de Jonge, praeses; Da. T. Rispen, assessor; Da. G. M. van Renswaele, scriba.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

5. Ingekomen is een schrijven van de classe 's-Hertogenbosch, waarin dank betuigd wordt voor de verleende hulp in den Dienst des Woords en verzocht wordt de hulp der classe voor Sprang en Eindhoven. Wegens het a.s. vervuld worden van 3 vacatures in de classe Den Bosch en het a.s. vertrek van 3 Dieneren des Woords uit de classe Almkerk, wordt besloten aan dit verzoek niet te voldoen en daarvan mededeeling te doen aan de classis 's-Bosch.

De kerk van Andel bericht, dat zij het aan nemen van de roeping van Da. H. L. Both heeft ingewilligd en vraagt de classis vertegenwoordiging. Aldus besloten. Eveneens wordt acte van ontslag verleend aan Da. J. Ozinga.

6. Onderzoek naar art. 41 D. K. O. De kerk van Andel vraagt Da. W. Bosch als haar consultant, aan welk verzoek wordt voldaan.

7. Da. Both brengt verslag uit van de Prov. Synode, gehouden 25 Juni te 's-Hertogenbosch. Naar aanleiding van dit rapport wordt besloten het punt „ondersteuning aan studenten“ een volgend maal op het agendum te plaatsen.

8. Tot dep. ad. examina worden benoemd Da. Bosch, Rispen en J. A. Goedbloed.

Tot kerkvisitatoren Da. de Jonge en Rispen en als secundus Da. Bosch.

Tot dep. art. 13 D. K. O. br. C. A. Koekoek, sec. br. F. H. Rombout.

Voor de collecten Theol. fac. s/d V. U. en Zending onder Heid. en Moh. Da. de Jonge.

Voor de collecten Theol. school en Evangelisatie-arbeid Da. Bosch.

Als penningmeester der classe wordt aangewezen br. A. Oost.

Als correspondent der classe Da. Goedbloed.

9. De collecten voor Zending en Theol. school worden gelind.

10. Besloten wordt dit kwartaal te collecteren voor de Theol. Fac. van de Vrije Universiteit en den Evangelisatie-arbeid in Noord-Brabant en Limburg.

11. De volgende classe zal samengeroepen worden door Werkendam A. en D.V. gehouden worden te Almkerk 15 Sept.

12. Regeling der vacatuurbuizen: Waardhuizen: 3 Juli Da. Goedbloed; 31 Juli Da. de Jonge; 28 Aug. van Renswaele; 25 Sept. Da. Rispen; Giessen-Rijswijk: 26 Juni Da. Rispen.

17 Juli Da. Borch; 7 Aug. Da. Goedbloed; 28 Aug. Da. de Jonge; 18 Sept. Da. van Renswaele. Rondvraag. Da. Rispen doet het voorstel dit jaar geen kerkvisitatie te houden. Aldus besloten.

14. De praeses spreekt een hartelijk woord tot de vertrekkende Da. Ozinga en Both. Nadat beiden afscheid genomen hebben van de classe zingt de vergadering hun Ps. 121: 4 toe.

15. Da. Ozinga gaat daarna de vergadering in dankgebed voor, waarna de praeses de vergadering sluit.

Namens de classe:

G. M. VAN RENSWAELE, scriba.

Dinsdag, 27 Juni 1910.

Kort verslag van de Particuliere Synode der Geref. kerken in Noord-Brabant en Limburg, gehouden Woensdag 15 Juni 1910 te 's-Hertogenbosch.

1. Als praeses van den Kerkeraad van 's-Hertogenbosch opent Da. T. Hoekstra de vergadering; hij verzoekt te zingen Ps. 84: 3 en 6, leest voor 1 Cor. 3, spreekt een kort welkomstwoord uit en gaat dan voort in gebed.

2. Op zijn uitnodiging worden de credentiebrieven ondersocht door de Dieneren des Woords E. Zwiers en H. L. Both; Da. Zwiers rapporteert, dat ze in orde bevonden zijn en geen instructie bevatten, en alle classen wettig vertegenwoordigd zijn. Uit de classe 's-Hertogenbosch is in plaats van oud. H. Schreuders ter vergadering de secundus oud. J. R. de Mildt; en uit de classis Almkerk in plaats van oud. C. Verhagen de secundus oud. N. Oost.

Tot het uitbrengen van rapporten zijn mede tegenwoordig: Da. H. Bosch uit Almkerk, en oud. A. C. van Drimmelen uit Klundert, die op uitnodiging van den praeses als adviseerende leden zitting nemen, terwijl voorts nog als toehoorders tegenwoordig zijn eenige ambtsdragers en leden der kerk van 's-Hertogenbosch.

3. In het moderamen nemen zitting: Da. T. Hoekstra praeses, Da. J. A. Goedbloed assessor, en Da. A. J. Mulder scriba, terwijl Da. H. L. Both als tweede scriba wordt aangewezen voor het perverval.

4. De scriba, Da. A. J. Mulder leest de notulen der vorige Particuliere Synode, welke onveranderd worden vastgesteld.

5. De praeses benoemt een commissie van twee leden, oud. J. R. de Mildt, en oud. H. W. Knol, om de rekeningen der verschillende quaestoren na te zien, en hiervan na de pauze te rapporteren.

6. Ingekomen een dankbetuiging en een verzoek van een emeritus-Dienaar des Woords te Amsterdam, wiens verzoek wordt ingewilligd. Ook is ingekomen een schrijven van de Deputaten der Generale Synode voor het verband tusschen de Geref. en de Theol. faculteit der V. U.; dit schrijven wordt in handen van Deputaten ad examina gesteld.

7. Behandeld wordt een aanvraag van een broeder, om onderzoek te worden naar art. 8 K. O. De bij deze aanvraag behorende attesten worden, en na overweging wordt besloten, na de pauze desent broeder te onderzoeken.

8. Thans komt aan de orde het uitbrengen der rapporten. Onderling Basoski rapporteert namens deputaten voor hulpbehoevende Kerken; Da. Brummelkamp rapporteert namens deputaten voor art. 13 K. O.; Da. Bosch brengt als Provinciale quaestor verslag uit; Da. Hoekstra brengt als praeses van den Kerkeraad der archiepbewarende Kerk 's-Hertogenbosch verslag uit van het archief; Da. Brummelkamp rapporteert namens deputaten voor art. 49 K. O. In verband hiermee komt ter sprake een verzoek der classis Almkerk, dat de Synode den nadruk legge op de verplichting van deputaten ad examina, om kerkelijke examina zooveel mogelijk bij te wonen. Overeenkomstig dit verzoek wordt door de vergadering gedaan. Den verschillende rapporteurs wordt door den praeses de dank der vergadering gebracht.

9. Na de pauze heeft het onderzoek van den broeder plaats naar art. 8 K. O.; na dit onderzoek en na breede overweging verkrijgt hij van de particuliere Synode toestemming, om te staan naar het ambt van Dienaar des Woords volgens de wijze van art. 8 K. O.

10. De classis Almkerk verzoekt, dat de Particul. Synode een schrijven richtte aan de Deputaten voor de oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken en de Theol. faculteit van de Vrije Univ. aangaande een peremptoer-examen. Aldus wordt besloten.

11. Da. L. G. Goris brengt nu namens Deputaten voor den Evangelisatie-arbeid verslag uit over den arbeid in Noord-Brabant en Limburg; een verslag met verblijvende mededeelingen, waar het getal arbeiders is toegenomen, en ook in Venlo uitzicht bestaat op kerk en pastorie. De Synode besluit, de handelingen der Deputaten, bijv. de contracten der Deputaten met de kerken van Eindhoven en Tilburg, goed te keuren, ook hunne aanvragen voor de volgende Deputaten goed te keuren, zoodat 't contract met de Bode weer voor een jaar verlengd wordt, den Deputaten dank te seggen en van hun arbeid te dechargeeren.

12. Oud. A. C. van Drimmelen brengt als Deputaat-Penningmeester verslag uit van den toestand der financiën, welke gunstig is te noemen; doch daar de uitgaven in 't vervolg veel zwaarder zullen worden, zullen de inkomsten steeds moeten blijven stijgen. Bij acclamatie wordt br. van Drimmelen als Deputaat-Penningmeester herbenoemd.

De Synode besluit, een dankbetuiging te richten aan de classis Leiden voor de door haar verleende hulp aan Rosendaal; en een

opwekking tot al de Geref. kerken te doen uitgaan, om den van God gezegenden arbeid in Brabant en Limburg krachtig te steunen.

13. Aan Waardhuizen wordt wederom f 50 steun toegezond, aan Helmond wederom f 100; ook zal Helmonds verzoek aan de Generale Deputaten voor hulpbeh. kerken, om f 100 steun, door de Particul. Synode ondersteund worden. Aan Sprang wordt f 100 toegezond bij eventuele beroeping van een Dienaar des Woords. Het verzoek van Heusden wordt ondersteund, dat elke niet-vacante kerk in N.-Brabant en Zondag in dit jaar den Dienaar des Woord aan de kerk van Heusden afsta.

Aan Moerdijk wordt f 50 toegezond uit de Provinciale kas voor Hulpbehoevende kerken.

14. Het voorstel van de classis 's-Bosch, dat in verband met art. 19 K. O. een kas opgericht worde voor minvermogensde studenten, wordt, geleid op de zware uitgaven die de Provincie reeds heeft, tot de volgende Particuliere Synode aangehouden.

15. Een voorstel der classis 's-Bosch tot regeling van het pensioen der Werd. Da. B. wordt met een kleine amendement aangenomen.

16. Tot curator voor de Theol. school wordt weer benoemd: Da. W. Bosch, secundus Da. J. A. Goedbloed.

Tot deputaat voor de Generale kas voor hulpbeh. kerken: Da. E. Zwiers, secundus Da. A. J. Mulder.

Tot deputaten voor Hulpbeh. kerken: H. N. Basoski, A. Oost en J. Verhagen.

Tot deputaten voor art. 13 K. O.: Da. L. G. Goris, Da. A. Brummelkamp.

Tot deputaten naar art. 49 K. O. Da. J. A. Goedbloed, Da. A. Brummelkamp, Da. A. J. Mulder, Da. W. Bosch.

Tot Provinciale quaestor Da. W. Bosch.

Tot archiefbewarende kerk, de kerk van 's-Hertogenbosch.

Tot deputaten voor den Evangelisatie-arbeid, naar de voordracht: Uit de classis Almkerk Da. W. Bosch, Da. J. A. Goedbloed, oud. N. Oost; uit de cl. 's-Bosch Da. A. Brummelkamp, Dr. T. Hoekstra, oud. H. Both; uit de cl. Klundert Da. A. J. Mulder, Da. L. G. Goris, oud. L. J. Schalekamp.

17. De volgende Particuliere Synode zal samengeroepen worden door de kerk van Klundert en gehouden worden te Breda in 't laatste der maand Mei 1911.

18. De praeses dankt de leden der synode voor hun arbeid, de assessor dankt uit naam der vergadering den praeses voor zijn leiding, en daarop wordt de vergadering, na dankzegging en gebed van den assessor Da. J. A. Goedbloed, door den praeses gesloten.

Op last der Part. Synode voorn.

H. L. BOTH, scriba II.

Buitenland.

Spanje. De eerste minister van Spanje, Canalejas, heeft aan de volksvertegenwoordiging drie dingen voorgesteld, die op de ontwikkeling des lands van grooten invloed zullen zijn.

In de eerste plaats zullen de Protestanten op hunne kerkgebouwen zulke opschriften of Bijbelteksten mogen plaatsen als zij goed vinden. De evangelisatie zal dus openlijk voor den dag kunnen komen.

Ten tweede komen de congregaties en monnikenorden onder het gemeene recht, dat wil zeggen, de privilegia die zij tot hertoe genoten, zullen afgeschafte worden. Tot heden betaalden zij zelfs geen accijnzen op de levensmiddelen; dit achten wij niet behoorlijk. Maar te betrekken is het, dat men de Roomsche kerk in hare vrijheid van handelen wil belemmeren, zoodat er, gaat het voorstel van den minister door, geen nieuwe geestelijke vereenigingen zullen mogen gesticht worden. Men ziet het, dat in Spanje de liberalen denzelfden weg bewandelen gaan als hunne geestesverwanten in Frankrijk.

Dit blijkt vooral uit het laatste punt der hervormingsplannen van Canalejas, dat het onderwijs betreft. De minister wil het onderwijs, dat door geestelijke broeders gegeven wordt, door het a.g. leekenonderwijs vervangen. Welke gevolgen deze verandering voor Frankrijk gehad heeft, is bekend. Zij die voor alles in Rome den vijand zien, verheugen zich in de hervormingsplannen, waarvoor de jeugdige Spaansche koning reeds gewonen schijnt; zij die het ongelofte boven alles vrezen, meenen dat Spanje's toekomst donker is. Er zijn reeds zoovele anarchistische elementen in dat land, gelijk bleekten is bij den opstand in Barcelona; wanneer deze onder bescherming van de overheid het onderwijs van het Spaansche volk in handen krijgen, is er niet veel goeds voor dat land te wachten. Wij betreuren het dat in bijna alle Roomsche landen de Roomsegezinden aan andersdenkenden geen genoegzame vrijheid van propagandavereen. Wanneer dat het liberalisme de overhand krijgt, moet het de Roomsegezinden niet verworden, dat de sterke staats-arm gebruikt wordt om de doorwerking der beginselen van de Roomsche kerk tegen te staan.

Ach, dat men van weerszijden de vrijheid aandurfde!

N.-Amerika. Een socialistisch burgermeester aan het woord.

Wij lezen in de Waachter, een Amerikaans Gereformeerd blad, het volgende:

„De protestantische leeraars van Milwaukee hielden onlangs een vergadering in het gebouw der Y. W. C. A. Zij hadden burgemeester Seidel uitgenoodigd, bij die gelegenheid een